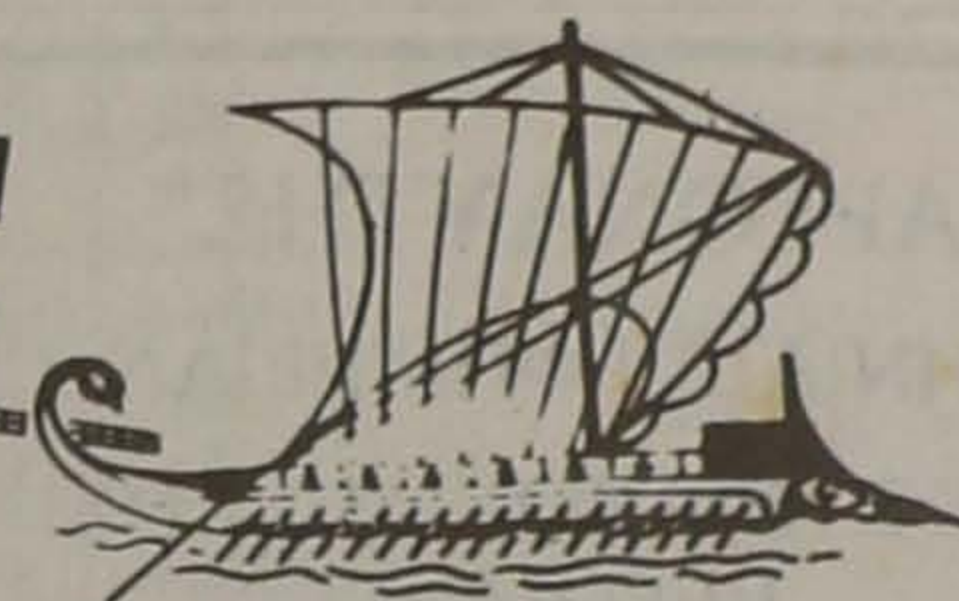

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

Ετος 2ο Αρ. φύλλου 21 ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΑΥΡΙΤΕΣ 1990

Η κυκλοφορία του παραδοσιακού δίσκου της Μικτής Χορωδίας της Ευξεινίου Λέσχης Βέροιας

Επαινετικές είναι οι κριτικές όλων εκείνων που άκουσαν τον πρώτο δίσκο με τα παραδοσιακά ποντιακά τραγούδια της Μικτής Χορωδίας της Ευξεινίου Λέσχης Βέροιας.

Ο δίσκος που γνωρίζει μεγάλη επιτυχία στο εμπόριο είναι καρπός μόχθου του εξαίρετου πόντιου τραγουδιστή Κώστα Καραπαναγιωτίδη, της ομάδας των λυράρηδων και

των εκατό και πλέον χορωδών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, ο δίσκος - κασέτα αποτελούν μία προσφορά στην ποντιακή μουσα, που ως γνωστό οι ρίζες της χάνονται μέσα στα βάθη της ελληνικής αρχαιότητας.

Όσοι επιθυμούν να προμηθευτούν το δίσκο - κασέτα να απευθύνονται στα Γραφεία της Λέσχης και στο τηλέφωνο 28.356.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΣΤΑ "ΗΜΑΘΙΩΤΙΚΑ '90"

Στα πλαίσια των εκδηλώσεων "Ημαθιώτικα '90" η Ευξεινίου Λέσχη Βέροιας ανέβασε με το θεατρικό της τμήμα στην Αντωνιάδειο Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Δήμου Βέροιας στις 13 και 16/9 το θεατρικό ποντιακό

έργο "Σειράν κι χαλάνω" της Άννας Μαυροπούλου - Βαφειάδου. Επίσης στις 14/9 στον ίδιο χώρο η θεατρική ομάδα του Μορφωτικού Συλλόγου Ράχης Βέροιας ανέβασε "Το Στραβόξυλον" του Δημήτρη Ψαθά σε ποιντική διασκευή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, οι παραπάνω παραστάσεις απέσπασαν τα θερμά χειροκροτήματα των θεατών και αυτό προφανώς οφείλεται στους ερασιτέχνες ηθοποιούς που ερμήνευσαν τους ρόλους τους με προδιαγραφές επαγγελματιών.

ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΜΑΣ;...

Του κ. Ανδρέα Ελ. Ταταρίδη

Ούτε από χαιρεκακία, ούτε από... αντιπολιτευτική διάθεση κινείται ο γράφων τις γραμμές αυτές, αλλά από πολλή αγάπη πάντοτε προς το Ποντιακό Στοιχείο και κυρίως προς τους πνευματικούς μας ανθρώπους.

Όμως, (πρέπει να ειπωθεί και αυτό) τον διακατέχει και μία - πως να το πώ - πικρία, διότι τα δικά μας Σωματεία σπανίως θυμούνται να βραβεύσουν κάποιο σημαντικό πνευματικό άνθρωπό μας.

Επομένως, τα συγχαρητήριά μου και τα χειροκροτήματά μου είναι θερμά για τους αδελφούς μας Σμυρναίους, οι οποίοι θα θυμούνται και βραβεύουν κάθε τόσο Ποντίους συγγραφείς!

Αλλά δεν είναι του χαρκτήρος μας η γκρίνια. Γι' αυτό ας έρθουμε στα γεγονότα.

Η "Εστία Νέας Σμύρνης", λοιπόν, το πραγματικό λαμπρό αυτό Πνευματικό Σωματείο του ομώνυμου ωραίου Προσφυγικού Προαστίου της Αθήνας, για άλλη μία φορά (στο απώτερο και στο πρόσφατο μέλλον τιμήθηκαν απ' αυτήν οι δικοί "μας" Σ. Λιανίδης, Χρ. Σαμουηλίδης, Γ. Λαμψίδης, Σ. Παπαδόπουλος κ.α.), βράβευσε Ποντίους Πνευματικούς ανθρώπους.

Για βιβλία που εκδόθηκαν

το 1988 και 1989, βραβεύθηκαν:

"ΜΕΡΙΜΝΑ ΠΟΝΤΙΩΝ ΚΥΡΙΩΝ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ" (με ένα από τα 2 βραβεία), για το εξαίρετο εκείνο Λεύκωμα, που αφορά την πορεία του Σωματείου στον Πόντο και στην Ελλάδα.

Ο Καθ. Κ. Κώστας Φωτιάδης, για το βιβλίο του - "Οι εξισλαμισμοί της Μ. Ασίας και οι κρυπτοχριστιανοί του Πόντου".

(Σημ. Τα πιο πάνω βραβεία συνοδεύτηκαν το πρώτο από 100.000 δρχ. και το άλλο με 40.000 δρχ.).

Ακόμη έπαινος, με χρηματικό έπαθλο 20.000 δρχ. δόθηκε στον γνωστό Ποντιολάτρη που διαμένει μόνιμα στις ΗΠΑ, τον καθ. Παν. Βοστώνης ιατρό κ. Κων. Χιονίδη για το στην αγγλική Βίβλο του "THE GREEC PONTOS". Και επίσης έπαινε έλαβε και ο φιλοπόντιος πρωτοπρεσβύτερος κ. Εμ. Σχιογιωτάκης για το βιβλίο του "ΠΟΝΤΟΣ - ΠΟΝΟΣ ΚΑΙ ΔΑΚΡΥΑ").

Εστω και από αδελφά προσφυγικά σωματεία, επι-
συνέχεια στην 3η σελ.

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΤΟΥΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ

Όπως είναι γνωστό στις αρχές του Απριλίου οργανώθηκαν εκδηλώσεις στο χώρο του Ευρωκοινοβουλίου στο Στρασβούργο, με τον τίτλο "Η ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΟΥ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΠΟΝΤΟΥ".

Τις εκδηλώσεις οργάνωσε η Γενική Γραμμα-

τεία Απόδημου Ελληνισμού με τη συνεργασία της Ομοσπονδίας Ποντιακών Συλλόγων Ν. Ελλάδας και του Ελληνικού Συλλόγου του Στρασβούργου. Το κεντρικό γεγονός των εκδηλώσεων ήταν η έκθεση με κείμενα και φωτογραφικά ντοκουμέντα από όλες τις φάσεις της ι-

στορίας του ποντιακού ελληνισμού. Η σύλληψη της ιδέας της έκθεσης, η υλοποίησή της καθώς και η επιστημονική επιμέλεια ανήκει στον ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ Η "ΑΡΓΩ" Καλλιθέας.

Οι εκδηλώσεις είχαν τόσο μεγάλη επιτυχία, ώστε ξένοι ευρωβουλευτές δήλω-

σαν ότι μία φορά στα 5 χρόνια γίνεται κάτι τέτοιο στο χώρο του ευρωκοινοβουλίου. Τα θετικά σχόλια των ευρωβουλευτών και άλλων επίσημων προσκεκλημένων, καταγράφηκαν στο βιβλίο των εντυπώσεων. Τα παραθέτουμε μεταφρασμένα στην 4η σελ.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ

Οι θύμησες του Γεροπόντιου

Βρέθηκε ο Γεροπόντιος - ένας από τους ολίγους που απόμειναν σε τούτη τη ζωη- παραμονή του Δεκαπενταύγουστου στην Ιερή Μονή της Παναγίας Σουμελά Καστανιάς.

Βρέθηκε στο ειδυλλιακό αυτό τοπίο σε ώρες υπέροχης καλοκαιρινής νύχτας. Από ώρα στην ξαστεριά φάνηκαν όλα τ' άστρα και γέμισαν τον ουρανό χρυσοκεντήματα.

Το αγέρι παίρνει στις φτερούγες του τη γλυκιά μελωδία της λύρας, τα γέλια και τις φωνές και

διακοινώνει τη χαρούμενη πανηγυρική ξεφάντωση.

Απόψε, εδώ στο μπαλκόνι της Μακεδονίτισσας, της Παναγίας Σουμελά, ο Ποντιακός κόσμος φανερώνει σε ζωντανές εκφράσεις κι εκδηλώσεις ένα δυνατό και γνήσιο ελληνοχριστιανικό πολιτισμό, του οποίου κύρια ουσία είναι ένα πληθωρικό και γνήσιο ανθρωπιστικό ήθος. Οι Πόντιοι παρά τις δύσκολες συνθήκες που πέρασαν εξακολουθούν να παραμένουν προσηλωμένοι στα ήθη κι έθιμά τους, τις λυτρωτικές ιδέες και πε-

ποιθήσεις τους. Είναι ένας κόσμος αξιαγάπητος και θαυμαστός.

Η ποντιακή μουσα, η νυχτερινή υποβλητικότητα συγκινούν την καρδιά του Γεροπόντιου. Μέσα στην καρδιά του σηκώνεται μεγάλη τρικυμία. Οση ομορφιά κι αν έχει τούτη η νύχτα δεν είναι δυνατό να νικήσει την ακοίμητη νοσταλγία του για τα περασμένα. Θυμάται έντονα το πατρικό του σπίτι, εκεί στον Πόντο, τον αυλόγυρο, το μεγάλο δέντρο του, τις μέρες και τα χρόνια, που πέρασε στη σκιά του.

Θυμάται το σχολείο, την εκκλησιά με το ψηλό καμπαναριό, τα αλώνια και την μεγάλη βρύση του χωριού του.

Θυμάται το δάσκαλο που του έμαθε για το Διγενή Ακρίτα και για τις ρίζες του Γένους του.

Θυμάται το φτερωτό ανέβασμά του στις ανηφοριές, όταν φύλαγε τα πρόβατά του στο παρχάρι.

Θυμάται όταν αμούστακο παλικαράκι, ανέβηκε μαζί με άλλους συνομηλικούς του στην Παναγία Σουμελά, τη μέρα της γιορ-

τής της.

Θυμάται τις καλοκαιριάτικες νύχτες, που ανέβαινε στην κορυφή του μεγάλου βράχου του χωριού του, για να παίξει τη λύρα του, για κάποιο κρυφό καημό του.

Θυμάται τις χαρές και τα ξεφαντώματα στους γάμους και τα πανηγύρια.

Θυμάται το χαμό του πατέρα του στην εξορία, το θάνατο του μεγάλου αδελφού στη φυλακή και τα δάκρυα της μάνας του για ψυχές αγαπημένες.

Θυμάται για το χαλασμό του χωριού του και την

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

Οδύσσειά του ως ότου φτάσει εδώ στην Βέροια και μονολογεί:

"Ε... μαύρ' ανθρώπ'!". "Ε... μαύρα καιρούς!". Τότε, ένα βαθύ, μα συγκρατημένο παράπονο ανεβαίνει στα χείλη του και μετατρέπεται σε αγρόσυρτο ελεγειακό τραγούδι. Κι ύστερα, κάνει την ανεκπλήρωτη ευχή να ξαναγυρίσει στο χωριό του κι

εκεί να κλείσει τα μάτια του. Κι αποκοιμάται με τις θύμησές του. Ένα ελαφρό αεράκι ανεμίζει τα άσπρα μαλλιά και τα γένια του.

Ήταν τότε, που η καμπάνα της Παναγίας Σουμελά γέμιζε τον αέρα με μύριους γλυκύηχους καμπανισμούς, που καλούσαν τον κόσμο για τον όρθρο της μεγάλης λειτουργίας.

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας

Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331-25.282
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Κ. ΤΣΑΧΟΥΡΙΔΗΣ

Δικηγόρος

ΗΛΙΑΣ Κ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ

Φιλολόγος

ΟΔΥΣΣΕΑΣ Γ. ΓΩΝΙΑΔΗΣ

Ηθοποιός - Σκηνοθέτης

ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ Ε.Ε.

ΑΦΟΙ ΠΑΤΣΙΚΑ

ΤΗΛ. 0331/66.913 - ΦΑΧ 0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός

Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 500 δρχ.

ΠΟΝΤΙΑΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Τη μωρί το φαγίν

Ή σήν Κορόνιζαν όνταν έτον γουρουζής ο Κούρτον ο Νικόλας οι κοντσοβόρ τη χωρί εφίναν τ' εγίδα τουν κ' έμπαιναν 'ς ση κώρας τα κεπία. Έναν ημέραν ο γουρουζής έστεκεν απάν 'ς σο δώμαν τη Γαραπαυλίνας και εκαλάτρευαν με τον Θόδωρον.

Ο Θόδωρον τερεί, τ' εγίδα, εκατίθαν 'ς σο χιρχορίον το κεπίν ατ.

Για να πειράζ' τον γουρουζήν τον Κούρτον, κουίζ την νύφεν ατ'.

Νύφε, νύφε. Ασπάλ' τ' οσπιτί την πόρταν να μη νέρταν εκείν' τ' εγίδα και εμπαινε απέσ' και τρώγνε τη μωρί το φαγίν.

Ο τεμπέλ' τς

Είνας τεμπέλ' τς τηδέν δουλειάν κι εθελνεεν να εποίενεν Ενούν' τσεν ντό δουλειάν να εφτάγ' και να μη νεγκάσκειται. Επήγεν επλώθεν ση θάλασσας την άκραν κι εμέτρανεν τα βίας.

Επέρασεν απ' εκές είνας δεβάτες και ερώτεσεν ατόν "ντ' εφτάς";

Μετρώ τα ταλγάδας, είπεν.

Και πόσα εμέτρεσες; είπεν ατόν.

Ο τεμπέλ' τς ενέσπαλεν ατό. "Μάρε, χάσόν ντ' εμέτρεσα, είπεν. Ντό επέρασεν, επέρασαν κι εκάθαν. Αρχινούμε ατώρα ασσό έναν.

Η ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ

ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ

Κάθε Τετάρτη και από ώρα 18.35 έως 20.30 ακούεται η φωνή της Λέσχης από το Ραδιοφωνικό Σταθμό Ημαθίας "ΤΥΠΟΣ FM".

Την εκπομπή την επιμελείται και την παρουσιάζει με μεγάλη επιτυχία ο ερμηνευτής της ποντιακής μούσας, Κώστας Καραπαναγιωτίδης και οι συνεργάτες του.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στήλες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ονόματα ζώων

Τα ζώα στον Πόντο έπαιρναν τα ονόματά τους από την ημέρα ή το μήνα της γέννησής τους, καθώς επίσης από διάφορα άλλα χαρακτηριστικά, όπως από το πολύ γάλα, το χρωματισμό κ.λ.π. Έτσι τα ονόματα που έπαιρναν ήταν:

1. Οι αγελάδες: Καλαντάρα (καλαντάρτς = Γενάρης), Κουντούρα (Κούντουρον = Φλεβάρης), Βαγγέλα (Ευαγγελισμός), Απρίλα, Βάια, Γαιτανία, Γαλαφόρα, Γαραφίλα, Ελατία, Ελαφία, Θαλάσσα, Καλομήνα, Καρπούζα, Λαμπροφόρα, Περιστερά, Σταυρούλα, Τρυγόνα κ.λ.π.

2. Τα πρόβατα: Καλλιπόδα, Κουρούνα, Πατούλα, Ταιβέλα κ.λ.π.

3. Οι κατσίκες: Καρβώνα, Καστάνα, Κουλία (χωρίς κέρατα), Μελέσσα, Πετάσσα κ.λ.π.

Λαϊκή αστρονομία

1. αυγίτες = αυγερινός
2. τη τσοπάν' τ' άστρεν = αποσπερίτης
3. εξίαστρα ή κουμουλόπον = πούλια
4. ζύα = η ζώνη του Ωρίωνα
5. εφτά πλανήτ' = μεγάλη άρκτος
6. Ιορδάνης ποταμός = γαλαγίας
7. ταραύλιτς = ουράνιο τόξο
8. φεγγονόενεμαν = νέα σελήνη
9. φεγγόκομμαν = το τελευταίο τέταρτο της σελήνης

Ανίγματα

1. Θεός κ' είμαι κι άγιος κ' είμαι κι ούλ' εμέν πιστεύνε ντο να έν'; (ζυγαριά).
2. Έναν έν' και πάντα μετ' εσέν πάει, ντό να έν'; (η σκιά).
3. Την ημέραν τύλι, τύλι (τύλιγμα) και την νύχταν αποτύλι, ντο να έν'; (το στρώμα).
4. Κατ' είναι, δένεκατα, πάνε, λύντεσ ατα, στέκ'νε, ντό να έν'; (τα τσαρούκια).
5. Τον κόσμο ούλον 'ς σήν βούρα μ' απέσ' κρατώ, ντό να έν'; (ο χάρτης).

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

1. αγνός = περίεργος
2. ακομάν = ακόμα
3. ανοιγάρ = κλειδί
4. αστάρ = φόδρα
5. γαβούν = πεπόνι
6. γάραμψον = μαϊτανός
7. κάθεν = κάτω
8. λαζουδ = καλαμπόκι
9. λώματα = ρούχα
10. μανέα = καπνιά
11. νεγκασία = κόπος
12. ξάι = καθόλου
13. πιρνήν = πρωί
14. συενός = συγγενής
15. κάταλα = παιδάκια

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΣΤΕΙΛΑΝ

1. "Ρωμανία", Δίμηνο περιοδικό του Κέντρου Ποντιακών Μελετών

2. "Ποντιακή Λύρα", Χαιδαρίου (περιοδικό)

3. "Δεσμός", μαχητική εφημερίδα της Π.Ε.Π.Σ.

4. "Το Βήμα", Μηνιαίο Δημοσιογραφικό Όργανο της

Ε.Λ. Θεσσαλονίκης

5. "Ένωση Ποντίων", Δεκαπενθήμερη Παγκόσμια Ποντιακή Εφημερίδα

6. "Ποντιακά Νέα", Δεκαπενθήμερη Ειδησεογραφική Εφημερίδα

7. "Αλλαγή", Εβδομαδιαία εφημερίδα Ν. Ημαθίας

Μία ιστορική φωτογραφία

Απόφοιτοι του Φροντιστηρίου Τραπεζούντας το 1902-1903

Θεατρικά σημειώματα

Σειράν κι χαλάνω...

Την περασμένη Πέμπτη το καλλιτεχνικό τμήμα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας ανέβασε από την σκηνή της "Στέγης Γραμμάτων" την θεατρική ηθογραφία της Άννας Μαυροπούλου - Βαφειάδου "Σειράν κι χαλάνω".

Αφελής αλλ' αληθοφανής η υπόθεση, ανάγεται στα χρόνια που ο ποντιακός ελληνισμός έσφυζε από ζωή και δράση στις Άκρες της Μαύρης Θάλασσας.

Σε κάποιο χωριό, η μάνα με δύο κορίτσια, περίπου ομήλικα, από τα οποία το μεγάλο (η Ειρήνη) βρέφος ακόμη, κάηκε από αμέλεια της γιαγιάς έτσι που έγινε κάπως δύσμορφη και αναγκάζεται να κρύβει το πρόσωπό της με το μαντίλι και ως εκ τούτου υπάρχει φόβος να μείνει στο ράφι, σε αντίθεση με την μικρότερη κόρη (την Ελέγκω) που είναι περιζήτητη σαν νύφη.

Έτσι, με αφορμή μίαν προξενιά, η μητέρα σκαρφίζεται το μεγάλο - και συνθησμένο για την εποχή - κόλλο, να πλασάρει την μεγάλη στη θέση της μικρότερης με μία πλαστή ταυτοπροσωπεία. Και ο τσορμαπατζής Κρωμναίος ο Χατζηλάμπρον ενθουσιάζεται από την εμορφιά της Ελεγκως καθώς ο γιός του Γιάννης και χωρίς πολλές κουβέντες γίνεται ο αρραβώνας - γάμος και ο λεβέντης κοουκουλώνεται την... καημένη. Που όμως γρήγορα θα γίνει αντιληπτή από τον άντρα της ο οποίος, παρά το κάζο, θα τη συγχωρήσει, θα την αγαπήσει ακόμη, γιατί και όμορφο σώμα έχει και νοικοκυρά καλή είναι.

Αλλ' ο γέρος έχει μεράκι να ιδεί το πρόσωπο της νύφης του, προς μεγάλη απελπισία των γονιών της, ιδίως του πατέρα της που

δεν τον βρήκε σύμφωνο η μεταραγκιά της γυναίκας του.

Τελικά, μπροστά στην απειλή της Ειρήνης να αυτοκτονήσει και χάρη στην παρέμβαση του Σάββα, του μεγαλύτερου γιού και κουνιάδου της, ο καλός εκείνος χωρικός θα τρέξει ξοπίσω της και όλα θα τελειώσουν έμορφα και καλά.

Μολονότι η σκηνηκή δράση είναι ασήμαντη, το στρωτό ποντιακό λεκτικό ιδίωμα, αποδίδεται στην εντέλεια. Την όλη φροντίδα του ανεβάσματος την είχε ο φίλος Οδυσσεύς Γωνιάδης και οι ηθοποιοί άκρες μέσες

τα κατάφεραν. Ιδίως εκείνη η Κερεκή (Βασιλική Κεχαγιόγλου), καθώς και ο Λάζαρον (Λαμπρινός Ιντζεβίδης) όπως και ο Χ' Λάμπρον (Αλέκος Θεοδωρίδης).

Ας μην ξεχνούμε ότι όλοι τους είναι ερασιτέχνες. Συγχαρητήρια λοιπόν στα παιδιά, όχι όμως και στην διοίκηση της "Ε.Λ." γιατί η αίθουσα θα μπορούσε να είχε γεμίσει ασφυκτικά, αφού είναι γνωστή, η πρόθυμη και θεατρόφιλη ποντιακή ψυχή.

Νικ. Σιδ.

* Το παραπάνω θεατρικό σημείωμα πρωτοδημοσιεύτηκε στην τοπική εφημερίδα "ΛΑΟΣ" στις 19/9/90.

Παλιά "κρωμέτ'κα τραγουδίας"

1. Εφτά χρόνε είμ' άρρωστος κ' ατώρα ελαρώθα είδα την Τάπλας ζαρωτά και ξάν επαλαλώθα.

2. Εχάσα την τριγώνα μου και με την αμελίαν, ατώρα 'λεπω σε αλλού και τρώγω την καρδιά μ'.

3. Εχολέστα τριγώνα μου κ' εσέν κι καλατσεύω εποίκες με νε άπιστε, σ' ήν πόρτα σ' κι οραεύω.

4. Εχτίσα το σπιτόπο μου με πεντε παραθύρια κι άπιστος η τριγώνα μου στέκει σα κατωθύρα (;).

5. Ηλιον μαραινεί μαράντα και παλαλά χορτάρε κ' εσύ μαραιν' τς και τη χωρέτ'ς έμορφα παληκάρε.

6. Η πεθερά μ' η άπιστος κι ατέ υφαίν' τα σάλεδος μι τη θαγατέρα σου κι θώλ και βραχάλε.

7. Η Σουμέλα η Παναγιά έχει μακρεάς σκάλας κι' η κόρη τίναν αγαπώ έχει μακρέα τσέμες.

8. Η τάπλα σ' έν βερεσιάν τα φουλιόροπα τ'ς ξένα κ' ατά τα ξανθά τα μαλλίας πως είναι μεταξένα.

9. Η Τραπεζούντα ευκερόθεν κ' εζήγα σα χωρία θα παίρω σε τριγώνα μου τάπλαν και φουλιρία.

10. Η τριγώνα μ' ερωστέσεν με τ' έμορφα τα κάλε, αρρωστικά θα φέρ' ατεν και Γιάφας πορτοκάλε.

11. Θα κάθουμαι και λέγω σας παιδία τραγουδίας εμέναν' επανάλωσεν τριγώνα μ' η λαλίας.

12. Θ' αποθάνω ψεμματικά θα τερώ πολλά κλαίς με; Τα μυστικά ντ' ες καρδιά σ' θα τερώ άλλο λες με.

Επιμέλεια - Παρουσίαση
Οδυσσεάς Γ. Γωνιάδης

ΠΕΖΟΣ ΚΑΙ ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΛΟΓΟΣ

Εργοστάσια και ταινίες! Να μη είς στεναχώριας και να πιάνεσε τα γέλτα!

(προς αυτούς)

- Και να έξερν τιδέν ασα επιχειρήσεις; Χίλις αρμπαι-τερ επήγεν ση Γερμανίαν και ανειδίκευτος εργάτης, εκλώσταν!

Βασίλης:

- Ο Πανίκας ενθυμίζε με τον εξάδελφο τον Μήτρον. Εκείνος πα άμον την φουρ-φουλίκαν εύκολα εγυροκλώσκουσιν! Και παρά λίγον να φέρνα τον τ' απάν αφκά! Καλά το ευρέθα εκεί-νον την ώραν γκιός γκιονιέ!

Παρέσσα: (ανήσυχη)

- Πότε; Ποιοί;

Βασίλης:

- Ατώρα σα κοντά! Κάποιοι απατεύωνες. Ετοιμοι να τρώνε τα λεφτά τη παιδιά! Παρά τρίχαν!

Πανίκας:

- Τον Μήτρον τη Πατούλας;

Βασίλης:

- Τον Μήτρον τη Πατούλας!

Ρούδα:

- Είχαν προστάτην άγιον! Τον άγιον Βασίλειον! Αυούτον!

(δείχνει αυτάρεσκα τον άντρα της και τον αγ-καλιάζει στοργικά)

- Εγυρτάρεψεν ατον ασό σίγουρον τη συμφοράν!

Πανίκας:

- Ασό ποίον συμφοράν!

Βασίλης:

- Θα εροκάνιζαν το που-γκίν ατ, άνθρωπε! Δύο καρτάλεα! Δύο σάινεα ασήν Αθήνα! Δύο καθίκια περιω-πής!

Πανίκας: (περιφέρεια α-νήσυχος)

- Καρτάλεα; Σάινεα ασήν Αθήναν;

Βασίλης:

- Να! Καρτάλεα, Κίβδη-λοι! Απατεύωνες! Πως επάραν χαπάρ ότι εσ' λεφτά, μυστή-ριον! Κι εσέγκαν εμπρός τη μηχανήν. Ταχα πως είναι τρανοί επιχειρηματίες, τάχα πως θέλνε να χτίζνε εργοστάσιον σην Καβάλα, τάχα πως ετοιμάζνε έναν άλλο σον Πλαταμώναν, ασόκα!

Πανίκας:

- Εργοστάσιον σον Πλαταμώναν; Ντό σιλεγόν; Μήπως υαλουργιά;

Βασίλης:

- Σον Πλαταμώναν μου φαίνεται. Ση Κατερίνης' τα μέρη.

Πανίκας:

- Που θα παράγει κρύστα-λα και υαλικά;

Βασίλης:

- Που θα παράγει κρύσταλλα, υαλικά, πορ-σελάνες! Γιατί, έμαθες κι εσú κατ' για την λοβιούραν;

Πανίκας:

- Οχι! Οχι! Υστερα;

Ρούδα:

- Τα σκυλιά!

Παρέσσα:

- Σκοτώμαν εθέλναν!

Βασίλης:

- Υστερα εγούρεψαν την δεύτερη πράξην. Εταιρικά κεφάλαια, μετοχές, κέρδη τρανά και γρήγορα.

"Η ΠΡΟΞΕΝΕΙΑ"

(Προς τη Μυροφόρα)

- Κόριτο κλίστ και φίλ τη οικοδέποινας το σέρ! Μει-ζέτερεσα ένα! Μ' ανασπάλτε τα ατέτα! Πόσα φορές είπα σα!

(Η Μυροφόρα συμ-μορφώνεται. Η Μελάνα, κρατώντας την με συμπάθεια το χέρι, την βάζει και κάθεται).

Μελάνα: (ενώ την καθο-δηγεί)

- Ελα πούλοπο μ. Μ' εν-τρέπεςαι. Ελα κάθκα σο γιάνιμ κεκά. Κείσεα - κείσεα. Πέει πως είσαι σεσέτερα.

Χατούνα: (περιεργάζεται με γρήγορες ματιές τα γύρω)

- Υγιάν και ευλογίαν σ' αούτο το σπít. Ολεα θες πως είναι έμορφα. Τιζεμένα ση σειράν. Παρλεαύνε και σκου-ντουλιζνε! Ολεα καθαρά εξ απεί!

(με επιτηδευμένο θαυμασμό)

- Αφορισμέντζα Μελάνα! Προκομέντζα γαρή. Μασαλα - μασαλα!

(αλλάζοντας θέμα)

- Άλλο; Ντεφτάτεν, πως είσταν;

Μελάνα: (που έχει καθή-σει δίπλα στην Μυροφόρα)

- Τσίπ καλά. Εσείς; Τεσε-τέρ;

Χατούνα:

- Αρ ντο να εφτάμε πούλι μ εμείς πα. Σιριντιρέουκεμς! Γεροντάματα.

(συνεχίζοντας να εκθειάζει)

- Νέντζη άνεμα πως θα οματεάζω σε. Παιδίν τη υπα-ντρειάς έεις κι εσú άμον νέ-γαμος νύφε. Τα μάγλα σ' κόκκινα, άμον μηλόπα. Τα δόντεα σ' σαγλάμια άμον μαργαριτάρεα και οφρούδα σ' γραμμένα άμον δύο τζιζια. Κουκουδίτρεα! Κουκουδίτρεα!

Μελάνα: (γελώντας ικα-νοποιημένη)

- Την νινία μ' ώς φαίνη-ται ομοίασα. Εσú πα θελα Χάτζαβα άσκαίμα κι είσαι. Ελεψ καλά. Ακούς καλά, Πορπατείς άμον άγουρος! Ε-πίσσεε τα εβδομήντα;

Χατούνα:

- Μη τρωε με οχτώ χρόνεα!

(αναστενάζοντας)

- Δεβαίνε τα χρόνεα ρίζαμ', περάζνε. Άμον την βρεσήν τρέε και χάται ο χρόνον. Εί κιτί καιρούς! Συ-νέλκα έμνεε με την μητέρα σ. Μάλαμαν γαρή, και δουλυ-τεαρία. Φυτνεά! Ασην απο-σκευήν σα μαντρία με τα μω-ζίκας και τα γαρκά. Κι ασά μαντρία και τα σεράνας, σε μεσάν. Εθαρωώ πως ελέπ ατεν με το σεαλάκ τα τσα-τάσια σ' ωμία τς. Εί κιτί ζαμάνεα. Εκείνε έβρεν κι επέ-ρασεν και σεμέν ο χρόνος ετσόκεπεν απάνη μ. Ενέσπα-λε με ο Χάρον! Νέισα...

(αλλάζει πάλι θέμα)

- Τα νέα σου! Ντέφταει ο Στοφόρον, πως πάει ο παιδάς εσοών. Γιαννίκα κι εκόλτσε τεατον;

Μελάνα:

- Κι άλπεα! Τη πάπνονος ατ τ' όνομαν. Ούλ πά καλά. Ο άντρας ημ έτοιμάηται να πάει κόφτ αύριον τα τριφύλλα. Ο γιός ημ σο λα-σίον.

(προς την Μυροφόρα)

- Κόριτς, κάτ' πέει εσú πα!

Χατούνα:
- Τα καθως πρέτ' τα κορί-τσεα, στόμαν έχνε και λαλί-αν κι έχνε.

- Τα λαλασόρ κα τα παι-διάν εγκάζνε τη κυρούδες ατον. Μοναγογιός εσοον έν, κι λέω. Γούρπαμ, εναξά τρέεν εσú εσέν. Ασο σίδερον πα να έν ο άνθρωπον, γράσκηται. Κανείται τεκαμάσαν εσε. Αρ έβρεν πέλικμ ο καιρός να στέκ σο γιάνι σ' ίνας νύφσα. Οσοον πόσον θα τεανεύς! ίνας καλέ-σα νύφσα. Θα ίνηται το δεξίν το σέρι σ'. Νέισα! Ας ε-γνωρίζω σε αουότο το καλόν το κορτσόπον. Χωρέτσα μου. Τη Κοσμά τ' Ανατολάντων η μονοθα-γατέρα. Απέα' σα μέλτα και σα γάλτα ετράνυεν. Και με τη Θεού την φωτίσιν. Και καλόγγωμος. Καλεπίταγος!

(Στο διάστημα αυτό η Μυροφόρα περιφέρει ηλίθια το βλέμμα της, ξύνει τα νύχια της, κάνει γκριμάτσες και γενικά δεν δίνει καλή εικόνα στην Μελάνα που την παρακολουθεί διακριτικά.

(Προς τη Μυροφόρα)

- Λαταρίγ νέκουτζη! Πέα-τεν τόνομα σ'! Σκού απάν!

(προς την Μελάνα)

- Εναξα εντροπεαρία ενα.

(Η Μυροφόρα σηκώνεται και αντιδρά άγαρμπα)

Μελάνα:

Κάθ' κα κόριτς, κάθκα! Και ξάι μη σπίγγησαι. Αρ εάτς. Ατώρα χάρτσον με τόνομα σ'!

Μυροφόρα:

- Μυροφόρα! Μυρίκα πα λένεμε. Χαϊδευτικά!

Μελάνα:

- Και ντόμορφον όνομαν. Μυροφόρα! Μυρίκα!

(κατ' ιδίαν)

- Εναξα έμορφεσα πα να έσνε ντο άλλο εθέλνα!

(προς τη Χατούνα)

- Θεία Χάτουνα, εφτάω σε έναν καβεάν; Για προτιμάς το ρακίν. Διπλομε-ταβρασμένον, δεκασοχτώ γραδών. Ασά Βαρβάρας. Και ζακούσκαε ελαίας, παμητόρεα, στύπα, γαβουρμάν. Στο σύρ η φύ

έσοον.

Χατούνα:
- Ποδεδίζω σε, μ' ε-μπαίντς σα σκουτούρας. Ψέσον έναν καβεάν.

Μελάνα:

Πώς πίντς ατο;

Χατούνα:

- Σκερδλίδικον!

Μελάνα: (προς τη Μυροφόρα)

- Εσú;

Μυροφόρα:

- Ντό γλυκά έσετε!

Μελάνα:

- Ασ' όλα τα σκέδια!

Μυροφόρα:

- Τριαντάφυλλον; βανί-λιαν; σέκον;

Μελάνα:

- Εχουμε!

Μυροφόρα:

- Φέρον με ασά τρία πα!

Μελάνα: (έκπληκτη)

- Ασά τρία πά;

Μυροφόρα:

- Ασά τρία πά; Εγώ πολλά αγαπώ τα γλυκά.

ΟΙ ΔΙΚΟΙ ΜΑΣ;...

Συνέχεια από την 1η σελ.

βραβεύεται η αξία και η προσφορά των πνευματικών μας ανθρώπων. Κι αυτό είναι πολύ παρήγορο και ελπιδοφόρο. Ας ευχηθούμε να τους μιμηθούν και τα δικά μας σωματεία, όταν με το καλό τακτοποιήσουν τους αδελφούς μας Ποντίους από την Σοβ. Ενωση...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ

Υ.Γ.: Ανεκάλυφα ένα ακόμη φιλοποντιακό κείμενο, που αξίζει τον κόπο της ανα-δημοσίευσης. Προέρχεται από τον Θρακικό κ. Γιάννη Αλεξιάδη, ο οποίος μας τιμά με την αγάπη του! Ας χαρούμε το φιλοποντιακό ύφος και ήθος του.

"Ποντιακή Νεολαία"

Η Ποντιακή Νεολαία συ-νέρχεται, αποφασίζει και ε-ξαγγέλει την εξύψωση του πνευματικού, πολιτιστικού ε-πιπέδου της ποντιακής νεο-λαίας και λέγει πως πρέπει να ξέρει,, να ανεβάζει να διατηρεί.

1. Την γνώση και την με-λέτη της ιστορίας και της ποντιακής λαογραφίας, 2. την αντίσταση στην προσπάθεια εδόντωσης της ιστορικής μνήμης του πο-ντιακού λαού.

Και καλέι 1) Πόντιοι και Πόντιες απαντήστε με ένα α) όχι στην αλλοίωση της εθνι-κής μας ταυτότητας β) όχι στην παθητική πολιτική σε εθνικά θέματα, ζητήματα γ) όχι στη λήθη της ιστορίας, δ) όχι στην άρνηση του εαυτού μας, ε) όχι σε άλλη συρρί-κνωση του έθνους, στ) όχι σε

αποφάσεις χωρίς τη νεολαία

Και ο λόγος σε κάθε θέμα και η συμμετοχή θα πρέπει να είναι καθοριστική.

Ομοιογούν και φυσικά θα αποδείξουν ότι είναι ένα ζωντανό κύτταρο της ελλη-νικής μας κοινωνίας.

Εμπρός λοιπόν και άλλες νεολαίες ιδιαίτερως των χα-μένων Πατριδών, Μικρα-σιατών, Θρακών κ.λ.π. και άλλοι σύλλογοι και νεολαίες άλλων περιοχών της Ελλάδας. Η Ποντιακή νεολαί-α δίνει το παρόν, όπως και σε άλλες ποντιακές εκδηλώσεις Ποντίων.

Τις ημέρες που έρχονται έχουμε την Παναγία Σουμελά, που δείχνει όχι μόνο τον Ελληνικό Πόντο αλλά όλη την Ελλάδα και όλες τις λεγόμενες χαμένες πατρίδες μέχρι την Κωνστα-ντινούπολη, τη Μικρά Ασία μέχρι την Καππαδοκία και την Μικρασιατική Σπάρτη, την Μερσίνα, απέναντι από την μαρτυρική Κύπρο.

Τρεις χιλιάδες χρόνια Ελ-ληνισμός και 2000 χρόνια χριστιανισμό πετούσε σ' όλες αυτές τις περιοχές.

Η Σουμελά από Αθηναία ξεκίνησε με το δημιούργημα του Ευαγγελιστή Λουκά, έγινε Εθνωτίτισσα, έπειτα Πόντια στο όρος Μελά και πάλι στην Αθήνα το έτος 1931 και το 1952 στα υψώματα της Καστανιάς. Εκεί πάνω στη Σουμελιώτισσα θα παρελάσουν και θα χορεύουν όλες οι νεολαίες, ζωντανοί φάροι του Ελληνικού και χρι-στιανικού μέλλοντος.

Ομάδα από το χορευτικό τμήμα της Ευξείνου Λέσχης Βέροιας

Οι χοροί μας αγαπήθηκαν. Σήμερα χορεύονται και από μη Πόντιους συμπατριώτες μας, καθώς επίσης και από ξένους, όπως Γερμανούς, Φιλανδούς κ.λ.π.

Πικρές αναμνήσεις από τα χρόνια της προσφυγιάς

ΤΟΥ Κ. ΜΙΧΑΗΛ ΠΙΣΤΟΦΙΔΗ

Εγώ ορφανός από πατέ-ρα, από ενάμισυ χρονών. Μας πήρε η μάνα μου μαζί με μίαν αδελφή που είχα μεγαλύτερη μου κατά 2 χρόνια και πήγαμε στην Δράμα, στο χωριό Τουρκοχώρι (σήμερα Μυλοπόταμο).

Εκεί είχα θείο από πατέ-ρα, αλλά δυστυχώς και εκεί-νος υπέφερε. Ήμουν παιδί 12 χρόνων, δεν μπορούσα να κάνω τίποτα. Κάποτε είδα τον κόσμο που μάζευαν σαλιγκάρια τα οποία ήσαν πολλά στις ποταμιές. Αρχισα να μαζεύω και εγώ και να τα πουλώ στη Δράμα. Το χωριό απέχει από την Δράμα μόλις 20 - 25 λεπτά. Ναί, αλλά άρχισαν να λιγοστεύουν και

δεν μπορούσα ούτε ένα ψωμί να αγοράσω, με τα λεπτά που έπαιρνα διότι τα δίναμε 100 για μία δραχμή, ενώ το ψωμί είχε δύο δραχμές. Κάποτε με λείε ένας πρώτος μου ξαδελφος να πάμε στον Σ.Σ. της Δράμας να κουβαλάμε βαλίτσες ταξι-διωτών που ερχόταν για την Δράμα. Σκέφθηκα καλά είναι και πήγαμε.

Το πρώτο τρένο όμως το χάσαμε. Επρεπε να περιμέ-νομε το δεύτερο, το οποίο ερχόταν η ώρα 12 τη νύχτα. Υποχρεωτικά κοιμηθή-καμε μέσα σε εμπορικά βαγόνια (αν κοιμηθήκαμε

Συνεχίζεται

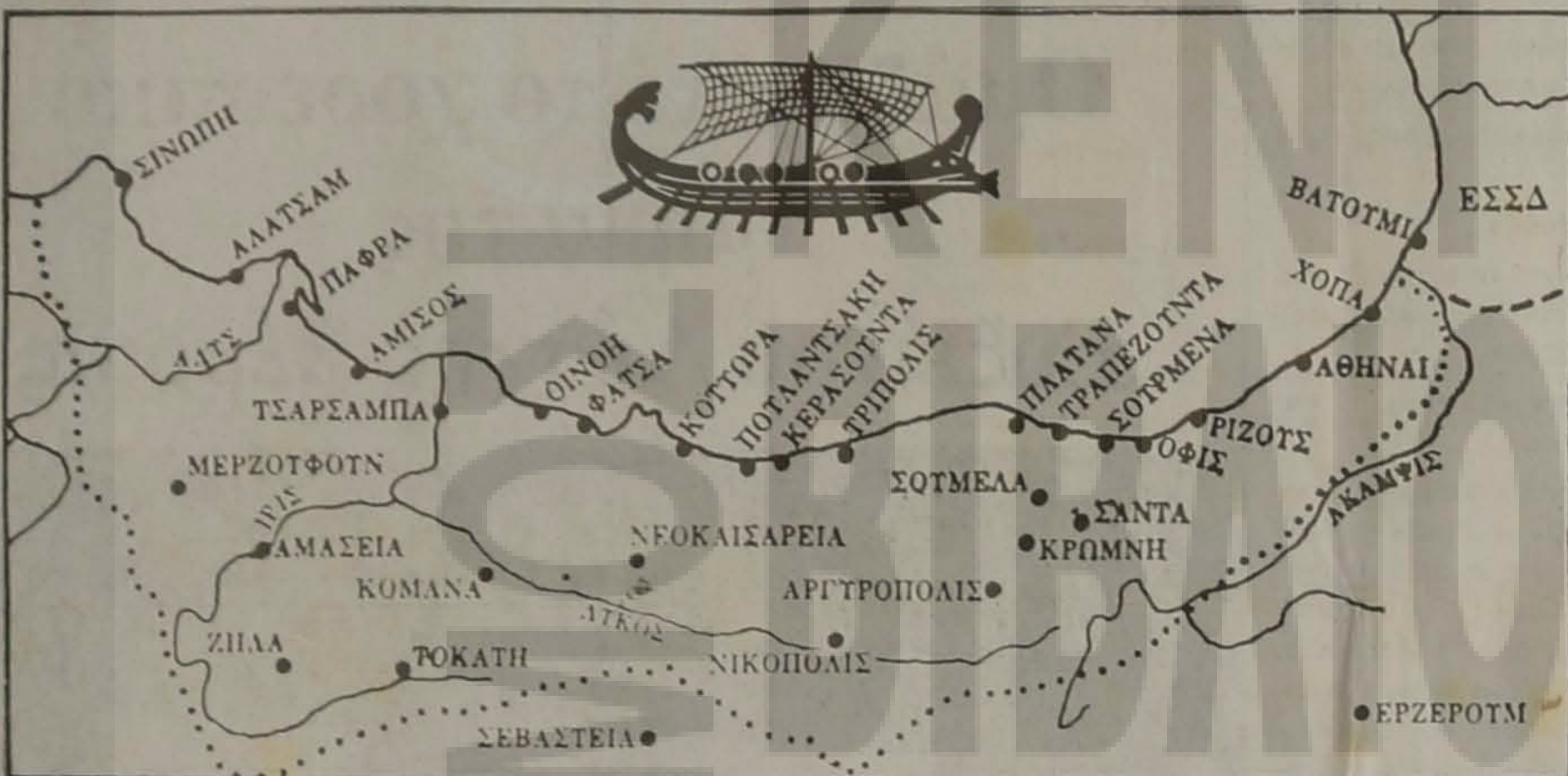

Μία ιστορική φωτογραφία

Απόφοιτοι του Παρθενοναγωγείου Τραπεζούντας με τον καθηγητή τους Δημήτριο Χρυσουλίδη το 1910 - 1911.

ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Σινώπη

Η Σινώπη υπήρξε μία από

τις πιο σπουδαίες ελληνικές πόλεις του Πόντου. Την πόλη κατέλαβαν το 750 π.Χ. οι

ποντοπόροι Μιλήριοι και την έκαναν αποικία τους. Το όνομά της το έδωσαν οι Αρ-

γοναύτες προς τιμή της κόρης του Αισώπου, Σινώπης. Η γεωγραφική της θέση την ευλόγησε και γρήγορα αναπτύχθηκε σε μεγάλο εμπορικό κέντρο. Ίδρυσε δικές της αποικίες, την Κερασούντα, Τραπεζούντα, Κοτύωρα, Τρίπολη και άλλες.

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΥΝ ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΤΟΥΣ ΠΟΝΤΙΟΥΣ

αμένα στην ελληνική.

"Εδώ βλέπουμε τη σημασία της ιστορίας. Μπράβο σας".

Τομ Σπένσερ

Άγγλος Ευρωβουλευτής

Αλληλεγγύης, βουλευτής του Εθνικού Μετώπου

**

"Είμαστε μαζί σας στον αποφασιστικό αυτό αγώνα".

Πιέρ Σεράκ

Βουλευτής Εθνικού Μετώπου

**

"Μπράβο για το θαρραλέο αγώνα σας για την αλήθεια".

Υβ Μπλόι

Βουλευτής Εθνικού Μετώπου

**

"Το μαρτύριο των Ελλήνων του Πόντου είναι μία από τις τραγικές αυτές σελίδες.

Η ενδιαφέρουσα και αναγκαία έκθεσή σας προκαλεί από πλευράς μας τρεις απλές σκέψεις:

1. Η ιστορία σας πρέπει να μελετηθεί από τον ιστορικό για να γνωσθεί από όλους παντού

2. Όταν η ιστορία θα γνωσθεί καλά, θα πρέπει να αποδοθεί στη μνήμη των θυμάτων η τιμή που τους οφείλεται καθώς και αποζημίωση στους επιζώντες

3. Αυτή η ιστορία πρέπει

να διδαχθεί στα σχολεία, στα παιδιά μας, ώστε οι μελλοντικές γενιές να μη μπορέσουν μια μέρα να μας πουν δεν ξέρα ή δεν τα ξέραμε όλα".

JEAN MARC ROSENTIEHL

Πρόεδρος του Συνδέσμου Φιλίας Γαλλίας - ΓΣΣΔ

**

Επιστρέφοντας από το Στρασβούργο στην Ελλάδα τα συναισθήματά μας ήταν ανάμικτα. Κατ' αρχάς υπήρχε η συγκεκριμένη εμπειρία για τη μεγάλη δυναμική της Ποντιακής Ιστορίας. Κατόπιν όμως κυριάρχησε η θλίψη για το γεγονός ότι ένα τέτοιο πολύτιμο όπλο για τα εθνικά μας ζητήματα έμεινε για δεκαετίες τώρα αποδυναμωμένο και αγνοημένο.

Ίσως να ήρθε τώρα η ώρα για να προβληματιστεί ο ποντιακός χώρος για το ποιές δυνάμεις και για ποιούς λόγους καλλιέργησαν αυτό το κενό ιστορικής μνήμης, και ποιοί επιμένουν και σήμερα να κρατούν λευκές τις σελίδες της ιστορίας του ποντιακού ελληνισμού.

Βαγγέλης Ατζίδης

Ν. Σμύρνη, Αθήνα

29-7-1990

Ρωσοπόντιοι:

Η Μεγάλη Εκπληξη - Η μεγάλη Ελπίδα

Του κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ Δικηγόρου

Αλήθεια ποιός θα το φανταζότανε μετά τις τόσες πολιτικές και πολεμικές καταγίδες, ένας ολόκληρος λαός, πρωτοελληνικός, ελληνικός, οι Ρωσοπόντιοι, οι "χαμένοι" και περιπλανώμενοι στην αχανή Σοβιετική Ένωση, να εμφανίζονται και να ζητούν να έλθουν στην Ελλάδα. Να επιστρέψουν όπως λένε στην πατρίδα τους, στην οποία ούτε εγεννήθησαν, ούτε έζησαν, αλλ' ούτε ποτέ εγνώρισαν. Πρόκειται πραγματικά για μία μεγάλη εκπληξη και αποδεικνύει την ζωτικότητα του λαού μας, χάρις στην οποία άλλωστε και επέζησε ανά τους αιώνες.

Το πως κατόρθωσαν αυτοί οι άνθρωποι να κρατήσουν την εθνική - ελληνική τους συνεύρεση, μόνο ως θαύμα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Πολλοί απ' αυτούς, δεν ομιλούν την ελληνική, αλλά και όσοι μιλούσαν ελληνικά, μιλούσαν διάφορες ελληνικές διαλέκτους. Στην Οδησό μιλάνε την νεοελληνική δημοτική, στον Καύκασο μιλάνε ποντιακά. Πολλοί ελληνες μιλούσαν διάλεκτους της τουρκικής γλώσσας, άλλοι ταταρικά ή γεωργιανά, ανάλογα με τον τόπο στον οποίο βρέθηκαν και στο περιβάλλον έζησαν. Παρόλα αυτά δεν αφομοιώθηκαν.

Σε ένα 1.000.000 μαζί με τους μικτούς γάμους, υπολογίζονται οι Έλληνες στη Σοβιετική Ένωση, κατά τον ελληνικής καταγωγής δήμαρχος Μόσχας Γαβριήλ Ποπάφ. Όμως κατά τις επίσημες στατιστικές, όπως κατά την απογραφή του 1979, αναφέρεται ότι ζούν στη Σοβιετική Ένωση 350.000 περίπου Έλληνες, από τους οποίους μόνο οι 125.000 δήλωσαν σαν μητρική γλώσσα την ελληνική. Κατά τους εκπροσώπους των ποντιακών οργανώσεων οι Ρωσοπόντιοι, ανέρχονται

στις 500.000. Πρόκειται συνεπώς για ολόκληρο λαό, που έλκει την καταγωγή του ως επί το πλείστον από τον Πόντο της Μαύρης Θάλασσας που εμφανίζεται από τους προϊστορικούς ακόμη χρόνους ελληνικός. Η μυθολογία και η ιστορία συμπλέουν μαζί. Στον Πόντο ιδρύονται πόλεις ονομαστές κατά την αρχαιότητα. Η Σινώπη, η Αμισός, η Θεμισκυρα, η Οινόη, τα Κοτύωρα, η Κερασούς, η Τρίπολη, η Τραπεζούς, η Ηράκλεια, οι Αθηναι, τα Κόμανα, για να προστεθούν κατά τη βυζαντινή περίοδο η Ευδοκιάς, η Νικόπολη, η Αργυρούπολη, η Νεοκαισάρεια.

Στον Πόντο ιδρύεται το βασίλειο του Πόντου (363 - 64 π.χ.) και απ' εδώ με αρχηγό τον Μιθριδάτη τον Ευπάτορα γίνεται η ύστατη προσπάθεια του ελληνισμού να απελευθερωθεί η Ελλάδα από τη ρωμαϊκή κυριαρχία. Τέλος εδώ, κατά τη βυζαντινή περίοδο, ανθιστάται μέχρι εσχάτων και επιτυχώς πλέον ελληνισμός, κατά πάσης φύσεως επιδρομών και εδώ μετά την πτώση άλωση της Πόλης (από τους δυτικούς "σταυροφόρους" το 1204) δημιουργείται από τους Κομνηνούς, η Αυτοκρατορία της Τραπεζούντας η οποία κρατάει και μετά την δεύτερη άλωση της Πόλης από τους Τούρκους μέχρι το 1461.

Θρύλοι, μύθοι, παραδόσεις, λαογραφία, ιστορία και μνημεία τα πάντα αποδεικνύουν την ελληνικότητα του Πόντου.

Σύμφωνα με ένα συνοπτικό άρθρο του Χρ. Μαχαιρίδη (Ελευθεροτυπία 13-4-1990) οι Πόντιοι άρχισαν κατά χιλιάδες να συρρέουν προς

τον Καύκασο, τον Αντικαύκασο και τη Νότια Ρωσία από την πτώση της Αυτοκρατορίας της Τραπεζούντας. Το 1828 οι κάτοικοι πολλών ελληνικών χωριών των επαρχιών Χαλδίας και Θεοδοσιούπολης ακολουθούν το ρωσικό στρατό και εγκαθίστανται στη Γεωργία, στην περιοχή της Τιφλίδας. Μετά τον Κριμαϊκό πόλεμο το 1855 - 1856 νέ μεταναστεύουν, των Ποντίων. Το 1878, με τη λήξη του ρωσοτουρκικού πολέμου, το μεταναστευτικό ρεύμα μεγαλώνει. Ετσι φθάνουμε στην εποχή του μεγάλου μαρτυρίου, που αρχίζει με τις μεγάλες σφαγές του αδελφού λαού των Αρμενίων το 1915, κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, με τη δημιουργία του ανταρτικού κινήματος των Ποντίων που κορυφώνεται κατά τη Μικρασιατική εκστρατεία του 1920 - 1922. Επακολουθεί η προσπάθεια για τη δημιουργία Ανεξάρτητου Ποντιακού Κράτους, με επικεφαλής τον Μητροπολίτη Τραπεζούντας Χρυσάνθο (μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Αθηνών) και η γενοκτονία 350.000 Ποντίων από τον κεραλικό στρατό, η φυγή 150.000 Ποντίων στη Νότια Ρωσία και η άφιξη των υπολοίπων Ποντίων στην Ελλάδα, με την ανταλλαγή των πληθυσμών του 1923.

Αλλά τα βάσανα των Ποντίων, που βρέθηκαν από παλαιά ή κατέφυγαν στη Ρωσία μετά το 1923, δεν σταματούν εδώ, αφού για πολλούς απ' αυτούς αρχίζει νέα τραγωδία.

Συνεχίζεται

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ο "Αργοναύτης" ως γνωστόν εκδίδεται από την Εύξεινο Λέσχη Βέροιας για μη κερδοσκοπικούς λόγους, αλλά για πνευματική ανιστόρηση της λαογραφίας και της πολιτιστικής μας παράδοσης.

Είναι, λοιπόν, απαραίτητο, για την ασταμάτητη και απρόσκοπτη πλεύση του να ανανεώσουμε τις συνδρομές μας έγκαιρα και ακόμα να γράψουμε νέους συνδρομητές.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ο "Αργοναύτης" με χαρά θα φιλοξενεί την παρουσίαση βιβλίων και περιοδικών που αφορούν τον Πόντο.

Οι ενδιαφερόμενοι παρακαλούνται να στέλνουν ένα αντίτυπο του βιβλίου ή του περιοδικού τους για τον παραπάνω σκοπό.

Η ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΕΙ

Τους κ.κ. Νικόλαο Ευδόπουλο και Μενέλαο Δούκα που κατασκεύασαν στο ξυλουργικό τους εργαστήριο και ΔΩΡΗΣΑΝ στη θεατρική ομάδα της Ε.Λ.Β. 5 σκαμνία και 1 χαμελόν τραπέζ.

δέχτηκε πολλές επιδρομές. Το 1204 μ.Χ. η Σινώπη συμπεριλήφθηκε στην αυτοκρατορία της Τραπεζούντας. Την πόλη κυριεύσε ο Μωάμεθ ο Β', το 1461. Ενα μεγάλο μέρος του πληθυσμού της μεταφέρθηκε τότε στην Κων/πολη. Η πόλη σιγά - σιγά άρχισε να γίνεται ένα από τα μεγαλύτερα λιμάνια του Πόντου. Απόκτησε μεγάλα ναυπηγεία. Οι Τούρκοι για να προσελκύσουν τους Έλληνες ναυπηγούς και τεχνίτες τους παραχωρούσαν φορολογικά προνόμια. Με τη συρροή του ελληνικού στοιχείου απόκτησε δημιουργική πνοή. Η πόλη το 1915 είχε 15.000 κατοίκους από τους οποίους οι 6.000 ήταν Έλληνες. Διατηρούσαν αστική σχολή, παρθεναγωγείο και τρεις μεγάλους ναούς.

Το 1917, οι Τούρκοι εξόρισαν όλο τον ελληνικό πληθυσμό της Σινώπης. Όσοι Σιναιπλήδες γλύτωσαν από το βρωμερό τουρκικό σχέδιο της γενοκτονίας των Ελλήνων, ήρθαν στην Ελλάδα.